

A full-page photograph of a person skiing across a vast, snow-covered landscape. The skier is wearing a dark jacket, tan pants, red gaiters, and a large green backpack. They are holding ski poles and pulling a sled behind them. The sled is white with a blue cover and has the word "KIS" visible. In the background, there are snow-capped mountains under a clear blue sky. The ground is covered in snow with some dark rocks visible.

Endelig perfekt vejr!
I baggrunden ligger
Vatnajökull, Europas
største isbræ.

Island på ski

240 kilometer fra nord til syd

Labyrintiske lavamarker, åbent vand, storm, regn og slush ice, der falder fra himlen. Det er langt fra lige til at krydse uforudsigelige Island på ski. Det oplever Gerner Thomsen, da han spænder skiene på fødderne og lægger pulk og rygsæk til ti dage på tværs af mennesketomme Island.

Tekst og foto: Gerner Thomsen

"For to uger siden samlede vi fire personer op, som havde planlagt at gå samme rute som jer. Deres telt var flænset af vinden, og de lå rullet ind i inderteltet, da hjælpen nåede frem. At krydse det islandske højland om vinteren kan være en oplevelse for livet, men det er ikke ufarligt, så pas på, og tænk jer om!"

Advarslen fra den islandske retnings-tjeneste giver mening, da stormen raser på andendagen med uformindsket styrke. Vi har forskanset os i den lune Laugafell-hytte, 50 kilometer inde på fjeldet. Heldigvis nåede vi frem, før helvede brød løs, og nu tilbringer vi en stor del af ventetiden foran vinduet over hemsen, hvor der i det tykke ispanser lige akkurat

er skrabt et hul stort nok til, at vi kan følge med i vejrgudernes rasen. Midt i vindens hylen hører vi pludselig en uvant lyd af tunge dump mod hyttens bliktag. Lød det ikke som regndråber? Et øjeblik efter er vi ikke i tvivl, da det trommer mod taget. Så pludselig slår regnen over i noget, der minder om slush ice og får vinduet til at ligne ydersiden af en ismaskine. Vi priser os lykkelige for ikke at være fanget udenfor i sådan et vejr og skulle til at slå telt op nu.

Varmt friluftsbad

Ud på eftermiddagen lægger stormen sig, og for første gang i to dage ser vi lidt af landskabet omkring os. Hytten ligger på et plateau i 740 meters højde med udsigt

til Laugafells stejle sydskråning. Mange steder har regnen slået huller i det tynde snedække og skabt sorte striber, som får jorden til at ligne en dansk pløjemark. Selv om vi er tæt på polarcirklen, så gør Golfstrømmen sit til, at sneen ikke får lov at hobe sig op.

Vi bliver enige om, at det er tid til at bade. Et øjeblik efter ligger vi i den 38 grader varme kilde, som befinder sig blot 20 meter fra hytten. Det er ikke noget problem at holde varmen på den del af kroppen, som er nede i vandet, men vinden får det til at isne ubehageligt for panden. Til sidst må vi krybe til korset og tage hue på, mens vi svømmer rundt i pølen og nyder den surrealistiske oplevelse af at være de eneste gæster her i ➤

På den sidste etape mod civilisationen er vi heldige med godt vejr – et fantastisk flot landskab åbner sig til alle sider.

det åbne friluftsbad midt på fjeldet. Kilden luner dog ikke kun, mens vi bader. Den opvarmer også Laugafell-hytten ved at vandet gennemløber et system af radiatorer og rør med naturligt fald. De er ikke helt uden talenter, de islændinge, når det kommer til at udnytte landets få ressourcer.

Sprengisandur

Solen stråler om kap med vores smil fra en skyfri himmel, og skiene æder sig kilometer efter kilometer ind på Nyjidalur-hytten. Vi er startet, før solen for alvor fik fat, for at være sikre på at have tid nok til at nå frem i dagslys til den næste hytte, som ligger godt

40 kilometer sydpå. Ruten følger højlandsvejen Sprengisandur, som løber mellem de to gletsjere Höfsjökull og Vatnajökull. Om sommeren er det et populært hjulspor for jeeps og andre firehjulstrækere, men om vinteren er det kun ganske få, som bevæger sig så langt ind på fjeldet. Det kræver en jeep af de helt store med specialbyggede dæk og hjul, hvis det skal gå godt – men så kan man også køre helt op på Vatnajökull, uden så meget som at få et snefnug på støvlerne. Vi må indtil videre nøjes med udsigten til Höfsjökulls brede istunger, og vi har nok også lidt mere sved på panden, end de islandske jeep-entusiaster nogensinde får.

Vi slæber hver på en pulk med 35 kilo, og i rygsækkene har vi omkring 20 kilo hver. Men så er der også mad til ti dage og brændstof nok til at gøre livet behageligt i et telt, selv hvis det igen skulle sætte ind med storm.

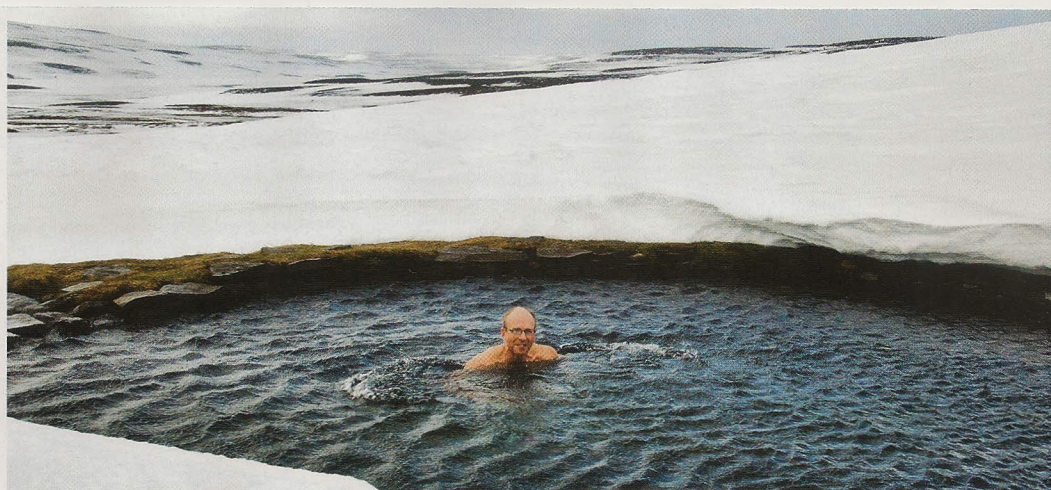
Fedtegrever til frokost

Frokosten består af noget, som nok vil få de fleste til at vrænge lidt på næsen. Frem af inderlommen hiver vi hver især en pose med 100 gram fedtegrever, iblandet rosiner og nødder af forskellig slags. Det er et miks, som vi med en vis stolthed har udviklet over mange skiture, og som slår det meste præfabrikerede turmad, vi har prøvet. Fordelene er

åbenlyse: Det kræver ingen tilberedning, det kan fordeles over hele dagen og spises som snack, og ikke mindst, så bugner det af kaloriebaser – og det smager faktisk langt bedre, end man skulle tro!

Den sidste fedtegreve har forladt posen, da Nyjidalur endelig dukker op ude i horisonten. Til vores overraskelse er der tale om et større hyttekompleks med hele fire bygninger, hvilket giver håb om en komfortabel nat og et velfortjent hvil for vores værkende vabler og ømme skuldre. Tættere på skuffer hytten dog fælt. Det viser sig, at den eneste bygning, som står åben, er en kæmpe kolos af en hytte med plads til mindst 80 mand. Og hvad værre

Kilden ved Laugafell-hytten holder 38 grader året rundt og benyttes af forbipasserende som et åbent friluftsbad.

er, gasovnene som skal opvarme hytten, er løbet tør for gas.

Vi kigger i hyttebogen. De eneste personer, som har været forbi denne vinter, er fire englændere – formentlig de samme, som redningstjenesten senere måtte hente ned fra fjeldet. De skriver ikke noget om, at der mangler gas, så vi gætter på, det er dem, som har brugt de sidste flasker i forsøget på at opvarme denne gigantiske hytte, der får Peterskirken i Rom til at ligne en landsbykirke.

Vi er tæt på at slå teltet op, men opdager så et lille værelse på øverste etage. Her er rummet ikke større, end at vores spritovn, i kombination med 20 fyrfadslys, lige akkurat kan hidse temperaturen så meget op, at vi kan tørre vores svedige tøj. Det giver humøret tilbage – der er unægteligt noget rart ved at have tag over hovedet!

Dårligt skiføre

Det milde vejr har sin pris, selv når det ikke regner. Sneen opfører sig nemlig helt uforudsigeligt i området omkring frysepunktet, hvor en forskel i temperaturen på blot en tiendedels grad kan betyde store ændringer i snestrukturen og dermed i kravet til skismøringen. Vi skifter konstant mellem at have bagglid og klampe – noget som driver os til vanvid og sætter tempoet voldsomt ned. Der er 65 kilometer til den næste hytte, så vi har kalkuleret med mindst én teltovernatning på vejen. Med det tempo, som vi holder ▷

HYTTER PÅ RUTEN

Laugafell-hytten drives af 'The Touring Club of Akureyri' (www.ffa.is), som også udleverer nøglen. Nyjidalur-hytten drives af 'The Iceland Touring Association' (www.fi.is) – nogle behøves ikke. Jökulheimar-hytten er privat ejet og udlejes ved at maile til jorfiskalar@gmail.com.

Prisen for overnatning er 2400-3000 ISK (110-135 DKK) pr. person pr. nat. Alle hytter har koge- og opvarmningsmuligheder (vi havde dog problemer med Nyjidalur-hytten, som var løbet tør for gas).

TRANSPORT

Vi bestilte en taxa i Akureyti til at køre os så langt som muligt i retning af Laugafell-hytten (ca. 50 km, alt efter snesituationen). Herfra er der ca. 40 km på ski op til hytten. Prisen for taxaen var 650 kr. Vi endte turen i Hrauneyar, hvor der findes et helårsåbent gæstgiveri (www.hrauneyjar.is). Der går ikke bus mellem Hrauneyar og Reykjavik (150 km), så man er nødt til at tomle eller bestille en taxa fra Selfoss.

KORT

Topografiske kort i 1:50.000 kan bestilles gennem kortbutikken i Reykjavik (www.ferdakort.is).

TIDSPUNKT

Ifølge de lokale er april det optimale tidspunkt at gennemføre turen på (vi tog af sted i de første to uger af april). Tidligere på sæsonen er der oftest mindre sne, og desuden er dagene også markant kortere.

SIKKERHED

Forud for vinterture i højlandet kræves det, at man melder sin rute til den islandske redningstjeneste (www.landsbjorg.is), som også udlejer en nødsender. Et vindstabil telt med snekanter er et must, så man kan ligge over i en storm.

KLIMA

Vejret er den største forhindring for succes. Den islandske vinter er mild og påvirket af lavtryk fra Atlanterhavet. Temperaturer ned til minus 20-25 grader forekommer, men kun sjældent. Regn er ikke usandsynligt, og dage med kraftig blæst eller storm er nærmest uundgåeligt. Når det er sagt, så er der selvfølgelig også gode dage ind imellem, men vær forberedt på lidt af hvert.

Den sidste dag stødte vi på en uventet forhindring: En åben elv, som vi blev nødt til at vade for at komme videre.

Teltslagning på den anden side af lavamarken – den strækker sig helt over til bjergene i baggrunden og tog en halv dag at passere.

nu, skal vi være glade, hvis vi når frem, inden sommer.

Snebyger driver ind over os i en lind strøm og sætter sigtbarheden ned til få meter. Med GPS og kompas kan vi stadig holde kursen nogenlunde, men uden sigt forhindrer det os ikke i at vade hen over knoldede områder og andre forhindringer, som vores topografiske kort er for udetaljeret til at opfange. Pludselig står vi midt i et stort deltalignende myrområde, der gennemløbes af mange mindre vandløb. Isen har svært ved at holde til vores vægt, og vi kan ikke undgå at få våde støvler. Da vi endelig har fast grund under skiene igen, er det ved at mørkne og tid til at slå telt op. Vores telt er en svensk lavvu – et stort pyramidetelt

med masser af plads og komfort indenfor. Når først snekanterne er dækket til og stormbardunerne sat, så rykker det sig ikke ud af flækken, selv i en brandstorm.

Spritovnen får hurtigt temperaturen banket op indenfor, så vi kan tørre tøjet i toppen af teltet, og snart breder duften af frysetørret Gullash og kippers i nudler sig. Udenfor er der stjerneklar himmel og nymåne. Ikke en vind rør sig, og vi kan mærke i næseborene, at der igen er kommet lidt frost i luften. Det lover godt for morgendagens etape.

Fanget i lavamarken

Træerne vokser dog ikke ind i himlen – og slet ikke her i det gølge,

islandske højland. Dagen begynder ganske vist godt med god sigt og masser af glid i skiene. Vi kører tæt på Europas største isbræ, Vatnajökull, og har allerede en tidlig ankomst til Jökulheimar-hytten i tankerne, da en uventet forhindring dukker op: En 10 kilometer bred lavamark, som vi ikke kan undgå at skulle passere. På kortet lignede det ellers en flad genvej udenom alt det kuperede, men realiteten er en anden. Så langt øjet rækker, er der sorte øer i marken, hvor sneen er blæst eller smeltet bort. At finde vej til os selv og to pulke gennem dette månelandskab, bliver som at gå igennem en labyrinth, og det kommer til at tage en hulens tid. Vi bander og svovler over vores skæbne, mens både ski og pulke får drøje hug, når vi støder på de skarpe lavasten. Og det kræver sin mand at se positivt på tingene, når man indimellem bliver nødt til at gå både halve og hele kilometre i den forkerte retning for at finde en farbar vej.

Da vi efter en halv dags tid endelig er nået ud på den anden side af skærsilden, er solen gået ned, og vi beslutter at slå lejr for natten. Dét, der skulle have været en tidlig ankomst til hytte, er i stedet blevet til endnu en nat i sneen. Det er svært at finde en teltplads, men det lykkes til sidst nede for en sne-skavl, hvor der lige akkurat er blæst sne nok sammen til, at vi kan få pløkkene ordentligt ned. Halvt siddende inde i teltet, med benene nede i soveposerne og det første krus varme te i hånden, snakker vi om, at området her faktisk er så snefattigt, at det hurtigt kan give problemer, hvis man bliver overrasket af en storm og pludselig skal slå telt op med kort varsel. Man er nemlig dødsens afhængig af god sigt for at kunne spotte stederne, hvor sneen har hobet sig op. Så hvem ved, måske det lige netop er det, som er sket for den gruppe, der blev fundet af rednings- ▷

'White out'
på den første
etape ind mod
Laugafell-
hytten. I sådan
et vejr er en
GPS kombineret
med et kompas
en nyttig ting.

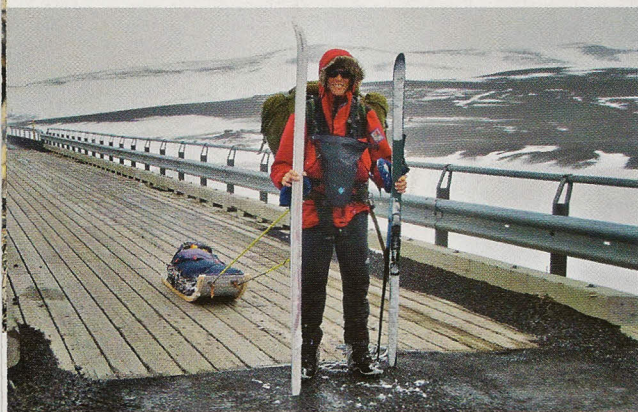

Vi fik en taxa til at køre os fra Akureyri og cirka 50 kilometer op i fjeldet ind mod Laugafell-hytten.

Jökulheimar ligger for foden af Vatnajökull. En solfanger forsyner hytten med elektrisk lys og rindende vand.

Målet er nært. Få kilometer længere fremme ligger gæstgiveriet i Hrauneyjar.

tjenesten? De fire englændere skrev i hyttbogen på Nyjidalur, at de ville gå videre til Jökulheimar – så vi er spændte på at se, om de også står i den næste hyttbog.

El og rindende vand

Jökulheimar viser sig at være af en helt anden kaliber end Nyjidalur. En tilpas lille og komfortabel hytte, hvor petroleumsovn hurtig kan varme rummet op, selv om der ikke har været nogen forbi den sidste

måned. Men englænderne står ikke i hyttbogen, så vi konkluderer, at det nok var dem, som blev hentet ud af redningstjenesten.

Jökulheimar ligger smukt placeret lige for foden af Vatnajökull, og vi ærgres os lidt over, at tidsplanen er skredet så meget, at vi ikke kan få tid til at tage en overliggerdag. En solfanger på taget af hytten sørger for, at vi har elektrisk lys og rindende vand – der må altså være tidspunkter, hvor solen skinner så meget, at batterierne kan lades op, men det er ikke lige i disse dage. Sidst på eftermiddagen trækker et snevejr ind over området og lukker fjeldet til. Det fortsætter hele natten, men giver et tiltrængt nyt lag sne at køre på næste dag.

Åbent vand forude

Med Vatnajökull bag os og Hekla i horisonten sprøjter kilometerne ud af skiene, mens vi stille og roligt æder os ind på de sidste 60 kilometer mod Hrauneyjar i noget af turens flotteste vejr. Efter endnu en teltovernatning kommer vi et par hundrede højdemeter længere ned og får for alvor problemer med manglende sne og høje temperaturer. Bedst som vi egentlig synes, at det går meget godt med at køre på de tynde snebræmmer langs sommervejen, så dukker den sidste store forhindring pludselig op: En stor bred elv, som ikke har forstået, at det stadig er vinter, og at den derfor burde være frosset til. Vandmængden er ikke voldsom, men stor nok til at vi bliver gennemblødte til op over knæene, da vi tager os sammen til at afmontere skiene og begive os ud i elven med alt udstyret. Pulkene bliver hurtigt bordfyldte og tunge som møllestene at trække igennem strømmen ovenpå elvens bløde bund.

Tilbage i civilisationen

Receptionisten gør store øjne, da vi klokken halv ti om aftenen vader ind med våde støvler og fedtet hattehår. Om sommeren vrir gæst-

giveriet i Hrauneyjar med turister, som kommer for at fiske i de omkringliggende søer og elve, men om vinteren er det kun enkelte jeep-turister, som lægger vejen forbi på dagsbesøg. Med andre ord: Vi kan vælge frit mellem 55 ledige værelser, og i cafeteriet står man klar til at opfylde vores ønsker.

”Dagens ret er fed, kraftig islandsk suppe, som jeg er sikker på rigeligt vil gøre jer mætte,” siger receptionisten, som netop har taget et foreklæde på.

”Tak, men vi tager ingen chancer, så lad os få en burger oveni med pottes frites og hele svine-riet,” svarer vi, velvidende at cafeteriet lukker om en halv time, og at der derfor ikke bliver mulighed for efterbestilling.

Efter burgeren og fire portioner fed suppe supplerer vi med kager og is, inden vi trækker os tilbage til værelset for at slå mave. Receptionisten er begejstret for det danske besøg og fortæller, at vi har omsat for mere, end alle dagsturisterne tilsammen. Så glad er han, at vi får rabat, og han tilbyder et lift til Reykjavik næste dag, da han alligevel skal den vej. Mens vi kører, bekræfter han vores oplevelse af, at det islandske højland tilsyneladende er tomt for skiturister.

”Det er som regel kun udlændinge, som tager på langtur med ski. Vi islændinge er mere til jeep og snescooter,” siger han.

Måske det er fordi, at kun islændingene ved, hvilket møgvejr og dårlige skiforhold, det kan være her på klippeøen, tænker vi, mens vi i den varme bil genopfrisker minder om lavamark, slush ice, stormvejr og åbne elve. Turen over Sprengisandur er bestemt ikke noget, vi fortryder, men med den usikkerhed, som det er forbundet med, forsøger vi næppe en gentagelse – så skulle det da lige være en sommertur! ☘

PARTNERLINKS

www.topas.dk
www.cultureadventure.dk